

R. 1, 61, 19. RAGH. 1, 31, 47. Auch von Thieren: वृषेव पत्नीरभ्येति रोह-
वत् RV. 1, 140, 6. 4, 24, 8. Weil P. 4, 1, 33 पत्नी Gattin als die an den
Opfern des Mannes Theilnehmende erklärt wird, machen Verbindungen
wie वृषलस्य पत्नी den spätern Grammatikern Kopfbrechen und ver-
führen sie zu allerhand Spitzfindigkeiten, so dass sie sogar darauf ver-
fallen sind, पत्नी in dieser Verbindung für eine Ableitung eines deno-
min. von पत्नी anzusehen und demzufolge die Formen पत्नीयौ und पत्नी-
यस् aufzustellen; vgl. Siddh. K. zu P. 4, 1, 32. — adj. comp. auf पति blei-
ben im fem. unverändert oder substituieren gleichfalls पत्नी P. 4, 1, 34,
VArtt. adj. comp. auf पत्नी erhalten das suff. क, z. B. सपत्नीक mit
der Gattin verbunden, in der Gesellschaft der Gattin seiend MBh. 13,
659. RAGH. 1, 81. RĪGĀ-TAR. 2, 28. ÇĀk. 168. बहुपत्नीक viele Frauen
habend 90, 21; vgl. अपत्नीक. — 3) in der Astrol. N. des 7ten Hauses
VARĀH. BRH. 1, 15. — Vgl. अर्थ°, एक°, जीव°, जीवत्°, देसु°, दाम°, देव°,
न°, पर्सन्य°, वसु°, स°, सं°, सह°, सु° und den gaṇa samānād zu P.
4, 1, 35.

पत्नीव (von पत्नी) n. der Stand der Gattin: शतव्रुषाम् — पत्नीवे ङ-
गृहे so v. a. nahm zur Gattin MĀRK. P. 30, 44. — Vgl. पतिव.

पत्नीवत् (wie eben) adj. mit einem Weibe (mit Weibern) versehen,
von W. begleitet RV. 1, 14, 7. 72, 5. पत्नीवत्त्रिशतं त्रौश्र्यं देवान् 3, 6, 9.
4, 56, 4. 8, 28, 2. सुताः (अद्विस्तद्वत्: DURGA) 82, 22. प्रकृः VS. 8, 9. 10. अग्नि-
कोत्र ÇAT. Br. 14, 3, 2. 1. Tvashṭar Schol. zu KĀTJ. ÇR. 3, 8, 41. — Vgl.
पत्नीवत्.

पत्नीशाला (प° + शा°) f. eine am Opferplatz errichtete Hütte, be-
stimmt für die Weiber und häuslichen Verrichtungen der Opfernden,
AIT. Br. 5, 22. LĀṬJ. 1, 2, 22. 2, 3, 6. 3, 3, 11. fgg. MBh. 12, 3648. HARIV.
11244. Bhig. P. 4, 3, 14. neutr. parox. dass. VS. 19, 18. ÇAT. Br. 4, 6, 9,
8. 10, 2, 3. 1. KĀTJ. ÇR. 22, 1, 37. ÇĀKṆH. Br. 19, 6. ĀÇV. ÇR. 12, 6.

पत्नीसंपात्रं (प° + सं°) m. pl. so heissen vier Āḡja-Spenden an Soma,
Tvashṭar, die Weiber der Götter und Agni gr̥bapati. VS. 19, 29.
TBr. 1, 3, 1, 4. 3, 9, 2. ĀÇV. ÇR. 6, 13. ÇAT. Br. 14, 1, 6, 27. 2, 1, 3. KĀTJ. ÇR.
3, 7, 1. fgg. 12, 1, 18. 2, 3. 3. 21. ÇĀKṆH. ÇR. 5, 3, 9.

पत्नीसंपात्रन (प° + सं°) n. Vollbringung des Patnisam̐jāḡa KĀTJ.
ÇR. 6, 9, 14.

पत्नीसंनहन (प° + सं°) n. 1) das Umgürten des Weibes KĀTJ. ÇR. 5,
4, 33. 8, 1, 7. — 2) Gürtel des Weibes Schol. zu ÇĀKṆH. ÇR. 1, 15, 9.

पत्न्याट (पत्नी + घ्राट) m. Gynaeceum TRIK. 2, 2, 8. HĀR. 193. — Vgl.
कन्याट.

पत्नम् (von 1. पत्) n. Flug: वातस्य RV. 5, 5, 7. 41, 3. यतित्वं पत्नम्
7, 34, 5. 1, 141, 7. धर्मसा पत्नसा यन् 6, 3, 7. 4, 6. 10, 8, 3. 36, 3. 8, 6, 3. 8, 23.
आदित्यानां पत्मान्विह्निं PANĀAV. Br. 1, 7, 2 (v. l. der VS. पत्ना°). VS. 8,
48. KĀTJ. 30, 6. — Vgl. वीकुं°, रयुपत्नमंरुम्.

पत्यं am Ende eines comp. 1) (von 1. पत्) das Fallen: गर्तं° PANĀAV. Br.
16, 1, 2. — 2) die Wörter auf पति bilden das nom. abstr. auf पत्यं mit Stei-
gerung des vorangehenden Wortes (z. B. सैनापत्य von सेनापति) P. 5, 1, 128.

पत्र s. पत्र.

पैलन् (von 1. पत्) 1) adj. f. पत्नी fliegend: खर्गला इव पत्नी: KAUC.
107. शकुन RV. 9, 96, 23. VS. 11, 46. ÇĀKṆH. ÇR. 6, 8, 10. — 2) n. das Flie-

gen, Flug: पत्नभिः शफानाम् RV. 5, 6, 7. आदित्यानां पत्मान्विह्निं VS. 22,
19. — Vgl. घ्राट्°, रयुं°. एयेन° und पत्नम्.

पत्सङ्गिन् (2. पद् + सं°) adj. am Fuss hängen bleibend: सेनाः पत्स-
ङ्गिनोरा मंजु AV. 5, 21, 10.

पैत्सल UNĀDIS. 3, 74. m. Weg UGĀVAL.

पत्सुख (2. पद् + सुख, adj. f. आ den Füßen angenehm: भू HARIV. 8416.

पत्सुतम् (von पत्सु, loc. von 2. पद्, + adv. suff. तम्, adv. zu Füßen
RV. 8, 43, 6. °तःश्रीं zu den Füßen liegend 1, 32, 8.

1. पथ्, पथति gehen, sich bewegen DĀTUP. 20, 17. पार्थयति htnwerfen,
v. l. für पर्थ् पथ् und प्रथ् 32, 20. — Vgl. पन्थ.

— अग्नि caus. auf einen Pfad bringen: अग्निं पथिकृत् स र्वेन पुनर्य-
ज्ञयमपिपाद्यति ÇĀKṆH. Br. 4, 3. ÇR. 16, 10, 9. अग्निपात्यति (richtiger
wäre अग्निपाद्यति) v. l. des Comm.: sonst steht dafür अग्निपयति (vgl.
TBr. 1, 4, 4, 10). Wohl ein denom. von 2. पथ्.

2. पथ्, पथि, पन्थ (पन्था) und पन्थन्; m. sg. nom. पन्थाम्, acc. पन्था-
नम् und पन्थाम् (ved.), instr. पथौ, dat. पथे (VS. 18, 84), abl. gen. पथैस्,
loc. पथिर्; du. पन्थानौ, पथिर्भ्याम्, पथोस्; pl. nom. पन्थानस्, पन्थाम्
(ved.), पन्थासस् (ved.) und पथैयस् (in den BRĀHMANA), acc. पथैस्, instr.
dat. पथिभिस्, abl. पथिभ्यस्, gen. पथौम् und पथीनाम् (ved.), loc. पथिषु.
P. 7, 1, 85-88. 6, 1, 199. Vop. 3, 119-121. Die indischen Grammatiker und
Lexicographen stellen पथिन् (UNĀDIS. 4, 12) als Thema auf, aber keine

einzigste Form weist auf ein auslautendes न hin. 1) Pfad, Weg, Bahn
(eig. und übertragen) AK. 2, 1, 15. TRIK. 2, 1, 18. H. 983. HALĀJ. 2, 105.
चाणक्योक्तावष्टदण्डपथः पन्थाः H. 987. Sch. चकार् सूर्याय पन्थामन्वेत्वा उं
RV. 1, 24, 8. 7, 87. 1. असमने अर्धनि वृत्तिने पथि 6, 46, 13. ऋत्स्यं 5, 35, 8.

7, 44, 5. परि आवापृथिवीं यन्ति पन्थाः 47, 2. ऋजवः सन्तु पन्थाः 10, 85, 23
(Schol. zu P. 7, 1, 39). मित्रस्य पापो पथा 5, 64, 3. सुमान्पथः कृण्वती 80,
2. पथिभिर्दिव्यानिः 43, 6. 7, 38, 8. 76, 2. ये चत्वारः पथ्यौ देव्यानाः TS.
5, 7, 2, 3. पथस्पतिः Pūshan RV. 6, 33, 1. पूषा वै पथीनामधिपतिः ÇAT.
Br. 13, 4, 4, 14. — RV. 10, 5, 6. 5, 1, 11. AV. 6, 26, 2. 9, 5, 19. 12, 1,

47. 14, 1, 63. VS. 12, 66, 16, 17. यज्ञोत्रेणो ऽन्येन पथा नयेत् ÇAT. Br. 13,
2, 2, 2. 1, 9, 2, 2. 5, 3, 1, 2. नासिके उ वै प्राणस्य पन्थाः 12, 9, 1, 14. 13, 5, 2,
9. 8, 4, 6. पथो वा रूषो ऽध्यपथेनेति TS. 2, 2, 2, 1. दुर्गं पथस्तत्कवयो वद-
न्ति KĀTUP. 3, 14. — त्रौत्रः पन्थाः nach Srughna führend P. 4, 3, 85,

Sch. वक्रः पन्थाः MEGH. 28. पन्थानं चाद्दहुरोः M. 8, 275. 2, 138. MBh. 1,
6708. अथगच्छ पथो ऽस्माकम् 6702. अमुञ्चतं तु पन्थानं तमपिम् 6706. एष
पन्था विदर्भाणामसौ गच्छति कोशलान् N. 9, 23, 32. एते गच्छन्ति वक्रवः
पन्थानो दन्तिषापथम् 21, 20, 12. आपदा कथितः पन्था इन्द्रियाणामसंयमः
der Weg zum Unglück Spr. 336. पन्थानं दर्शयामास दमयन्त्याः पितुर्गृहे

zum Hause des Vaters SOM. NAL. 76. शिवास्ते पन्थानः सन्तु so v. a. glück-
liche Reise ÇĀk. 57, 19. 86. Spr. 810. PANĀAV. 57, 23. ÇUK. in LA. 43, 4.
इतः पन्थानं प्रतिपथस्व ÇĀk. 33, 18. स गच्छति परं स्वानं तेजोमूर्तिः पथ-
र्जुना M. 3, 93. प्रजासु कः केन पथा प्रयाति ÇĀk. 153. शिवेन नय मां पथा
VID. 31. पथि गच्छता केनापि HIT. 4, 6. कतरन्मिमरुतां पथि वर्तामहे
ÇĀk. 98, 15. RAGH. 3, 19. अथ देवाः पथि नलं ददुः N. 2, 27. 10, 14. 13, 31.

M. 4, 45. 8, 240. 293. 9, 274. स्वे पथि (bildlich) स्थितः 10, 101. तमनेन
विधानेन धर्म्यं पथि निवेशयेत् 8, 228. स्थिता साधुगते पथि BRĀHMAN. 2,
10, 13. PRAB. 96, 4. (तान्) स्थापयेत्पथि auf den rechten Weg führen JĀĒK.